

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Dragomir Aliona în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, în cauza penală în privința lui,

Hîncu Ion XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 18.12.2018 – 21.10.2019

instanța de apel: 06.11.2019 – 21.01.2020

instanța de recurs: 26.03.2020 – 09.09.2020

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 21 octombrie 2019, *examinând cauza în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, Hîncu Ion a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă de 2 (doi) ani închisoare cu executare în penitenciar de tip deschis.

În temeiul art. 78 alin.(2) Cod penal, s-a înlăturat pedeapsa complementară în formă de privarea lui Hîncu Ion de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Conform art. 90 alin.(1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea stabilită lui Hîncu Ion a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 (unu) an.

A fost obligat Hîncu Ion în termenul de probațiune să nu-și schimbe domiciliul și/sau reședința fără consimțământul organului de probațiune.

Termenul executării pedepsei lui Hîncu Ion urmând a fi calculat din data când sentința va deveni definitivă.

S-a aplicat față de Hîncu Ion măsura preventivă - obligarea de a nu părăsi țara, până la rămânerea definitivă a sentinței.

S-au trecut în contul statului cheltuielile de judecată în sumă de 320 lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat, în fapt, că, Hîncu Ion, conducând mijlocul de transport, a săvârșit încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, în următoarele circumstanțe: așa el, la data de 20.01.2018, aproximativ la ora 23:00 min, deținând permis de conducere valabil, conducând automobilul de model „Dacia Logan” cu numerele de înmatriculare XXXXX, în mun. Chișinău, se deplasa pe str. XXXXX din direcția str. XXXXX în direcția sensului giratoriu de la intersecția str. Petricani. în timpul deplasării pe carosabilul indicat, ajungând în apropierea edificiului nr. 17 de pe strada indicată, nu a manifestat prudență sporită la trafic și nu a manifestat dexteritate în conducere, prin ce a ignorat cerințele pct. 45 (1) și (2) al Regulamentului Circulației Rutiere, potrivit căruia, „(1) conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) condițiile rutiere; e) situația rutieră; (2) iar în cazul în care apar obstacole ce pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol siguranța traficului” și ca urmare cu partea frontală dreapta a automobilului, a comis tamponarea pietonului Galben Alexandru a.n. XXXXX, care se afla angajat în traversarea părții carosabilului de la stânga spre dreapta relativ deplasării automobilului.

În rezultatul accidentului rutier, pietonului Galben Alexandru a.n. XXXXX, i-au fost cauzate vătămări corporale grave sub formă de: „Trauma cranio-cerebrală închisă manifestată prin fractura osului frontal pe dreapta cu implicarea ambelor lamele, contuzie hemoragică în lobul frontal pe dreapta; fractura proeminenței intercondiliene tibiei drepte, fractura ambelor oase gambei stângi cu deplasarea fragmentelor; hemartroza genunchiului drept, excoriații la nivelul cotului și mâinii stângi”.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Principal, Ciobanu Valentina, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care pe Hîncu Ion a-l recunoaște culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, conform art.79 Cod penal al Republicii Moldova, a-i stabili pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 1800 u.c,

cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare suma de 320 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale.

3.1. În motivarea cererii de apel, procurorul a menționat că:

- la stabilirea pedepsei inculpatului Hîncu Ion, în baza art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, instanța nu a ținut cont de faptul că aceasta a săvârșit o infracțiune gravă ce a fost soldată cu consecință gravă - cauzarea pietonului - părții vătămate, Galben Alexandru conform raportului de expertiză medico-legală o vătămare gravă a integrității corporale;

- infracțiunea incriminată inculpatului Hîncu Ion, a atentat la relațiile sociale cu privire la securitatea circulației rutiere și sănătatea persoanei, săvârșită din imprudență, este gravă, pentru care sancțiunea prevede închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani;

- consideră oportun numirea pedepsei cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, adică aplicarea pedepsei mai blândă decât pedeapsa închisorii, prevăzută de art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal al Republicii Moldova-amendă;

- instanța a aplicat prevederile art.78 alin.(2) Cod penal, care prevede că „în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată,, fără a reține că privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un anumit termen, ar ridica nivelul de responsabilitate și disciplină a inculpatului;

- reieșind din scopul pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane - faptul că în privința acestuia a fost aplicată o pedeapsă blândă, poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni;

- cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Hîncu Ion urmează să fie încasate din contul acestuia.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, a fost admis apelul, casată parțial sentința în partea excluderii pedepsei complementare și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Hîncu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, aplicându-i-se pedeapsa

complementară privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Hîncu Ion a săvârșit infracțiunile imputate lui, însă la individualizarea pedepsei nu a ținut cont de prevederile legale ce guvernează instituția aplicării pedepsei.

Instanța de apel a relevat că, aferent recunoașterii vinovăției de către inculpat, culpa acestuia se mai demonstrează și prin declarațiile părții vătămate Galben Alexandru, declarațiile martorului Andrei Vasile, declarațiile martorului Panuș Vasile, precum și prin sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale cum ar fi: procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 21.01.2018, cu schița și tabelul foto anexă; procesul verbal de ridicare din 05.02.2018; procesul verbal de examinare din 09.10.2018; raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 19.02.2018.

Instanța de apel analizând și apreciind probele indicate supra prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor le-a apreciat ca fiind dobândite cu respectarea normelor de procedură, acestea fiind pertinente, concludente și utile, care coroborează între ele și indică fără careva dubii că inculpatul Hîncu Ion, a admis încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere, în calitate de conducător al mijlocului de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămare corporală gravă lui Galben Alexandru, fiind întrunite condițiile prevăzute de art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal.

La numirea tipului și măsurii de pedeapsă inculpatului, Hîncu Ion, prima instanță a reiterat prevederile art. art. 6, 7, 61, 75 - 78 Cod penal și le-a aplicat corespunzător, însă nu a ținut cont de sancțiunea art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, dar și de condiții legale care fac posibilă aplicarea prevederilor art. 78 Cod penal.

La individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de apel a indicat că componenta de infracțiune prevăzută de art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, în redacția Legii nr. 207 din 29.07.2016, (în vigoare la data comiterii infracțiunii), prevedea pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.

Instanța de apel atestă că, prima instanță a ținut cont de faptul că, Hîncu Ion a săvârșit fapta prejudiciabilă prevăzută de art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 138 din 19.07.2018 (în vigoare din 14.12.2018), și întemeiat a aplicat în privința persoanei legea penală mai blândă, care era în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii, or potrivit art. 10 alin.(2) Cod penal, legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv.

Instanța de apel a apreciat critic solicitarea procurorului privind stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse sub formă de amendă, or, infracțiunea prevăzută de art. 264 alin.(3) lit. a) Cod penal, în redacția Legii nr. 207 din 29.07.2016, (în vigoare la data comiterii infracțiunii), prevedea pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani, iar legiuitorul nu a stabilit drept sancțiune, amenda.

La fel, instanța de apel nu a reținut solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în mărime de 320 lei, invocând că, în conformitate cu art. 227 alin. (1) și alin. (2) pct. 5), 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului.

Astfel, având în vedere că cheltuielile indicate de procuror nu sunt prevăzute de art. 227 Cod de procedură penală, efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală au fost obligatorie și se fac din contul statului, instanța de apel consideră justă soluția instanței de fond privind respingerea ca fiind neîntemeiată cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatului Hîncu Ion în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare.

Instanța de apel a mai reiterat că, potrivit art.229 alin.(1), (2) și (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării

- partea vătămată la momentul producerii accidentului se afla în stare de ebrietate avansată și a confirmat că traversa strada într-un loc ne potrivit, pe timp de noapte și vizibilitatea redusă;

- inculpatul este supus militar, cu studii superioare incomplete, student, angajat în câmpul muncii în calitate de taximetrist SRL UJ Taxi, la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află. La momentul producerii accidentului era treaz. A recuperate toate cheltuielile suportate de către partea vătămată Galben;

- inculpatul este angajat în câmpul muncii în calitate de taximetrist, și unica sursă de existență este lucru, conducerea automobilului. Până la accident nu a avut abateri, încălcări, contravenții administrative;

- la stabilirea pedepsei, prima instanță motivat nu a aplicat pedeapsa complementară reieșind din faptul, că privarea inculpatului de dreptul de a conduce mijloace de transport, va fi o măsură prea aspră și disproporțională scopului urmărit de lege. Inculpatul este tânăr, are nevoie de surse proprii de existență, pe care le obține în calitate de șofer la o întreprindere de taximetru.

6. Referință asupra recursului declarat, a fost depusă de către procurorul în secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, Crijanovschi S., prin care a solicitat dispunerea inadmisibilității recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și argumentele prezentate, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestuia, din considerentele ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs subliniază, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit recursului, recurentul își exprimă dezacordul doar cu faptul că pedeapsa stabilită inculpatului este prea aspră, astfel instanța de recurs ordinar supune verificării decizia instanței de apel prin prisma erorii de drept prevăzută de pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală care prevede, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când: s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Analizând decizia instanței de apel, în raport cu argumentele recursului privind aplicarea față de inculpat a unei pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul constată, că astfel de temeii nu și-a găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, or, instanța de apel în motivarea deciziei adoptate, s-a expus asupra acestor argumente, pe care instanța de recurs ordinar o susține și repetarea căreia nu o consideră necesară.

În acest sens Colegiul penal reiterează, că potrivit prevederilor art. 7 Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală.

Potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și, respectiv, are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

În conformitate cu art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

În esență, argumentele recurentului se axează pe dezacordul cu aplicarea de către instanța de apel a pedepsei complementare sub forma privării de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 3 ani,

considerând că instanța de apel a făcut o individualizare greșită a pedepsei penale aplicate inculpatului și nu au ținut cont de toate circumstanțele importante ale cauzei.

Examinând argumentele formulate de recurent prin prisma temeiului de casare invocat, Colegiul penal concluzionează asupra netemeinicii acestora, din următoarele motive.

Prin criteriile generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Pedepsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și corect individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal.

Aceste pedepse sunt: minimum și maximum general și minimum și maximum special prevăzut de fiecare infracțiune în textul incriminator. Categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă – amenda până la cea mai aspră – detențiunea pe viață.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Mai mult, Colegiul penal remarcă că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

O pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Colegiul penal în acest sens indică că, la stabilirea pedepsei instanța de apel a argumentat detaliat soluția adoptată și a ținut cont de dispozițiile art. 75 Cod penal. Pedepsa stabilită inculpatului în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, a fost aplicată de către instanțele de fond în limita sancțiunii prevăzute de articolul incriminat, care prevede pedeapsa închisorii de la 3 la 7 ani, în toate cazurile cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.

În sensul art. 65 Cod penal, privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate ca măsură de pedeapsă presupune interzicerea, în baza sentinței de judecată, de a practica activitatea nominalizată de către o persoană concretă.

Astfel de activitate poate fi de natura aceleia de care inculpatul s-a folosit la săvârșirea infracțiunii. Ea include atât activitatea de bază (serviciul), atunci când inculpatul conduce mijloacele de transport în bază de contract cât și în cazul când conduce mijlocul de transport personal.

Aplicarea acestui tip de pedeapsă este determinată în mod principal de necesitatea de a preveni recidiva persoanelor care au săvârșit infracțiuni în legătură cu funcția ocupată sau cu activitatea profesională.

Având în vedere considerentele enunțate, Colegiul penal conchide, că în speță instanța de apel a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea inculpatului, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, astfel fiind respectate dispozițiile art. art. 61, 75 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă echitabilă pentru fapta săvârșită, sub formă de închisoare pe termen de 2 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 3 ani, executarea pedepsei închisorii fiind suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 1 an.

Colegiul penal ține să menționeze că, este neîntemeiat argumentul recurentului privind excluderea pedepsei complementare stabilite de către instanța de apel sub forma privării de dreptul de a conduce mijloace de transport, deoarece pedeapsa complementară este o parte componentă a pedepsei principale prevăzute de art. 264 alin. (3) Cod penal și are scopul reeducării inculpatului cât și a prevenirii de săvârșirea infracțiunilor de către alte persoane.

În contextul celor expuse mai sus, Colegiul penal reține, că la stabilirea pedepsei inculpatului Hîncu Ion, pentru infracțiunea săvârșită, instanța de apel nu a comis erori de drept, au fost respectate exigențele legii, iar argumentele recursului în acest sens sunt neîntemeiate.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de recurent prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Dragomir Aliona în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 ianuarie 2020, în cauza penală în privința lui *Hîncu Ion* XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 08 octombrie 2020.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda